

Carl Verbraeken

Antwerpen, 18 september 1950 -
componist, pianist, leraar en directeur muziekacademie

1. Jeugdijaren

Carl Verbraeken werd geboren te Antwerpen-Wilrijk als enig kind van Charles Joseph (Jos) Verbraeken (°Zwijndrecht, 16-04-1913 - †Antwerpen 24-11-2001) en Maria Ludovica (Louisa) Bouwen (°Grobbendonk, 10-06-1910 - †Borgerhout 27-10-2002). Zijn moeder beoefende de schilderkunst sedert jonge leeftijd; zijn vader, een humanioraleraar, kwam uit een muzikale en literaire familie: hij was de broer van de toendertijd bekende levensliedzanger Jan Verbraeken, en van de schrijfster Irene Van Kerckhoven-Verbraeken. De eerste maanden van zijn prille leven bracht hij door in het grootouderlijk huis te Bouwel, op de grens met Herenthout. Sedertdien is hij woonachtig te Antwerpen-Borgerhout.

Na enige jaren in de basisschool Sint-Agnes te Borgerhout verkreeg hij in 1956 een speciale toelating van de dagschoolinspecteur Vloeberghs om het derde jaar lager onderwijs aan te vatten aan het Sint-Stanislasinstituut te Berchem, waar zijn vader leraar was. Hij kwam er in de gelegenheid privé-lessen piano en vanaf 1958 ook compositie te volgen bij de Vlaamse pianist Edward Goyvaerts.

Carl Verbraeken speelde op 6-jarige leeftijd zijn eerste piano-optreden met een Menuet in B van Haydn als 'gastleerling' tijdens een concert van de Gemeentelijke Muziekacademie van Borgerhout. In 1960 kwam hij als pianoleerling in de klas van Simone Mortelmans-Coolen, na 1965 in de klas van Jos Van Immerseel. In 1963 bekwam hij het diploma van de graad van uitmuntendheid notenleer bij Jozef Delafaille en het eindexamen muziekgeschiedenis in de klas van Mevrouw Goossens-Cornelis in 1964. Zijn studies harmonie volgde hij er van 1963 tot 1968 bij directeur-componist Alfons Bervoets en kamermuziek bij de fagottist De Meirleir. Daarna studeerde hij van 1970 tot 1973 piano in het Conservatorium van Leuven bij de vermaarde Jean Brouwers, en behaalde er in 1973 een prijs van uitmuntendheid met de grootste onderscheiding en de regeringsmedaille voor piano. In hetzelfde jaar werd hij de eerstgerangschikte met een eerste prijs op de Nationale wedstrijd 'Pro Civitate'. In dezelfde periode bleef hij sedert 1969 solozang volgen te Borgerhout in de klas van Frans De Swert totdat de school in 1978 uit de Helmstraat verhuisde en het gebouw afgebroken werd. In deze zangklas deed hij ook veel ervaring op als zangbegeleider.

In het jaar 1958 van de wereldtentoonstelling beleefde hij zijn eerste opname op de vleugel van de grote zaal van Studio 4 op het Flageyplein te Elsene met een deel uit een Sonate van Haydn. Tijdens hetzelfde jaar bezocht hij met zijn ouders Salzburg en Wenen, leerde er in een dagelijkse 'taalbad'-cursus van één maand de grondbeginselen van de Duitse taal en bezocht -als jong toerist- een zomerdemonstratie van de operaklas van het conservatorium aldaar, hetgeen op hem een blijvende indruk maakte. Van 1960 tot 1963 werd zijn ontluikend compositietalent onder de hoede genomen van Jan Van der Linden, Raymond Schroyens en Leo Van Hoof, leraars muziek op het Sint-Stanislascollege in Berchem, waar hij als 9-jarige de middelbare school aanving. Hij behaalde er het eindexamen van de Grieks-Latijnse humaniora op 15-jarige leeftijd. Daarna trok hij naar de Hogere Wetenschappelijke afdeling van het Sint-Jan-Berchmanscollege te Antwerpen om zich voor te bereiden op de toelatingsproef tot de studies voor Burgerlijk Ingenieur aan de Katholieke Universiteit te Leuven, die hij in 1967 aflegde. In datzelfde jaar had hij reeds de eerste prijs notenleer behaald met 97% aan het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium op de Sint-Jacobsmarkt te Antwerpen in de klas van Frits Celis. Hij was toen 16 jaar.

2. Carl Verbraeken als ingenieur en wetenschappelijk onderzoeker.

Carl Verbraeken promoveerde in 1972 aan de Katholieke Universiteit van Leuven tot Burgerlijk Elektro-werktuigkundig Ingenieur., richting Elektronica. Hij behaalde toen de Studentenprijs voor het beste afstudeerwerk van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging over de mobiliteit van ladingsdragers in Metaal-Oxyde-Halfgeleider-structuren in zwakke inversie.

In 1976 promoveerde hij aan dezelfde universiteit tot Doctor in de Toegepaste Wetenschappen o.l.v. Prof.Dr.Ir. Roger J.J. Van Overstraeten aan het laboratorium Fysica en Elektronica van de Halfgeleiders (voorloper van het huidige IMEC) op het proefschrift "De JIGFET, eigenschappen en toepassingen". Hiervoor verrichtte hij verscheidene studiereizen in o.a. de USSR en de Verenigde Staten van Amerika, alwaar hij kennis maakte met vooraanstaande wetenschappers en grondleggers van de industrie der micro-elektronica zoals Hermann Gummel en Andrew Grove.

Aan de Leuvense Universiteit volgde hij tevens aanvullende colleges Kernwetenschappen bij prof. Lieven Van Gerven en Economie bij prof. Mark Eyskens. Als Specialisatiebursaal van het Instituut voor Wetenschappelijk onderzoek in Nijverheid en Landbouw van 1972 tot 1975 werd hij aan de KUL ook belast met de pedagogische organisatie van studentenlaboratoria, seminaries en de voorbereiding van eindwerken van ingenieurs. Een vijftal alzo afgestudeerde Burgerlijk Ingenieurs hebben later in hun doctoraatsarbeid aan de KUL zijn wetenschappelijk werk verder gezet.

3. Carl Verbraeken- professionele muziekstudies

Na de bekroning in de Pro Civitate wedstrijd in 1973 rijpte het idee om de muzikale activiteiten, die een wezenlijk deel van zijn jeugd hadden uitgemaakt op semi-professionele en later op professionele wijze te gaan beoefenen. Hij legde een toelatingsproef af in het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel (KMCB) onder voorzitterschap van Eduardo del Pueyo en werd aanvaard in de pianoklas van Robert Steyaert. Voorlopig bleef hij echter nog enige tijd zijn activiteiten verdelen tussen het Conservatorium en de universiteit.

Als leerling aan het KMC Brussel behaalde hij een eerste prijs muziekgeschiedenis bij Corneel Mertens (1976), en een eerste prijs piano bij Robert Steyaert (1977). Hij studeerde van 1975 tot 1982 o.l.v. André Laporte (Eerste prijs harmonie 1976, Tweede prijs contrapunt 1978), Julien Mestdagh (Eerste prijs contrapunt 1979, Tweede prijs fuga 1980), Vic Legley (compositie) en Peter Cabus (Eerste prijs fuga 1982). Daarna zette hij zijn studies nog verder en behaalde er de Eerste prijs compositie in 1987 als leerling van Peter Cabus.

Aan het KMC Brussel behaalde hij eveneens een Eerste prijs kamermuziek (1978, Clemens Quatacker en Arie Van Lysebeth), een Eerste prijs praktische harmonie (1978, Herman Roelstraete), het getuigschrift transpositie voor pianisten (1978, Raf Rouwet en Frans Truyts), een Eerste prijs pianist-begeleider (1979, Frans Truyts) en het Hoger diploma piano (1981, Robert Steyaert).

Hij studeerde in 1984 en 1985 tevens orkestdirectie aan het KVMC te Antwerpen bij Ernest Maes en was van 1984 tot 1988 dirigent van het ingenieursorkest van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging. In deze periode stak hij ook zijn licht op in Buitenlandse laboratoria en zomercursussen door persoonlijke samenwerkingscontacten met internationale bekendheden als Iannis Xenakis, Bryan Ferneyhough, Henri Dutilleux, Narcisse Bonnet, Otto Lasker, e.v.a.

4. Carl Verbraeken - beroepsloopbaan

Aan het Brussels Conservatorium was hij eerst lesgever (1978) voor praktische harmonie als medewerker van zijn oud-leraar Herman Roelstraete, Na de dood van organist Willy Climan werd hij een van diens opvolgers als leraar praktische harmonie in de pedagogische afdeling en leraar transpositie voor pianisten tot in 1989. Op deze wijze werd hij deelachtig aan de opleiding van meer dan 200 toekomstige muzikleraars. Inmiddels was hij ook pianoleraar en begeleider geworden aan de Gemeentelijke Muziekacademie van Sint-Pieters-Woluwe (1977) en in het filiaal van deze school te Wezembeek-Oppem. Hij slaagde er in 1986 voor het directeursexamen en volgde het jaar daarop klarinettist-directeur Marcel Hanssens op, die deze school sedert de splitsing in 1969 had geleid.

5. Carl Verbraeken - Uitvoerder en componist

Carl Verbraeken trad in de periode 1977-1986 veel op in Nederland met het Variatie-ensemble o.l.v. Marcel Hanssens waar bij elk concert wel enkele eigen composities ten gehore werden gebracht. Daarnaast trad hij 25 jaar lang op in een kamermuziekduo viool-piano met de violist Philippe Tjampens en verkeerde op deze wijze in de mogelijkheid verscheidene eigen composities meerdere malen uit te voeren. Hij vertolkte ook een uitgebreid repertoire van nieuwe composities tijdens de jaarlijkse cyclus 'Nieuwe Scheppingen' van de componistengroep 'Woluwse Componisten' in de Muziekacademie te Sint-Pieters-Woluwe. Hij schreef regelmatig steunmuziek voor de opvoeringen van de klassen woordkunst en ballet in de academie van Sint-Pieters-Woluwe .

5. Carl Verbraeken – Oeuvre

Carl Verbraeken componeerde orkestwerken zoals de Symfonische werken “Elementen”, “Phainomena”, “Vijfduimssymfonie” ; kamermuziek, zoals de Cellosonate, vierentwintig “Ruyterliederen” voor verschillende bezettingen; balletmuziek zoals het tiendelig ballet “De zeven elfjes”; Twaalf Preludes voor orgel; Een concerto voor piano en orkest,... maar toondichtte vooral meer dan 600 pianowerken: o.a. een aartsmoeilijke briljante Toccata voor piano, Sonate in f (35 min.), vele karakterstukken met soms kleurrijke titels zoals: De raadgevingen der vogeltjes, Zomerwandeling , Naieve serenade, Een hete namiddag bij de bron...; enkele etudes, en de piano-verzamelalbums Bloemenstukken, Ontboezemingen, Treurzangen, Geheimpjes, Walsen, Innigheden, Oud-Brusselse Taferelen, Venetiaanse kinderstukken, de Dwaalsterren, de Voorbetoveringen, de Vier Hansworsten, Zoetbladen...

Hij schreef ook koorwerken zoals “Hebban olla vogala ”, ”Gedichten van ruimte en tijd”, “Drie Koorliederen”.

De cataloguslijst bevatte in januari 2011 het aantal van 1350 titels: met bewerkingen en alternatieve zettingen niet meegeteld waren er 884 onderscheiden stukken.

Markante creaties waren tevens: de Lieder van de hoop met orkest in het Winterthurgebouw te Brussel(1982), de vier Pernathliederen(2003) in Contactcentrum te St.-Pieters-Woluwe, het Ave Maria voor driestemmig vrouwenkoor en orgel (2004) in de Sint-Magdalenakapel en de Sint-Goedele-Kathedraal te Brussel, het Larghetto voor viool en cello met orgel (1999) in de Miniemenkerk te Brussel, het Nachtlid voor cello en strijkers (1996) in het CC van Sint-Pieters-Woluwe, de Suite in oude stijl voor het kamerorkest Musica Aeterna van Ernest Maes, gecreëerd in het Arenbergkasteel Te Leuven; een Clavecimbelsuite, uitgevoerd in de Albertina-Bibliotheek en te Istanbul, Turkije.

Carl Verbraeken maakte deel uit van de componistenwerkgroep ‘Comité 86’ onder leiding van Victor Legley, toenmalig voorzitter van de bestuurscommissie van de Gemeentelijke Muziekacademie van Sint-Pieters-Woluwe. Als pedagogisch oeuvre schreef Carl Verbraeken o.a. een cyclus van 20 AMV- examenlessen voor elk van de vier opleidingsjaren, vaak voorzien van zangfragmenten met hertaalde Middelnederlandse teksten.

6. Carl Verbraeken – Stijl

Sommige composities leunen aan bij een door Verbraeken ontwikkeld muziektheoretisch concept van relaxatie binnen een groep van 43 akkoordklassen. (in casu het kwintet voor piano en strijkers, gecreeerd in 1988). In deze periode vindt men zowel ultraseriele werken (met 144-tallige parameterreeksen, zoals in 'Phainomena') als verder uitgediepte muziektheoretische structuren, zoals een pan-prosodische ritmiek (in de sonate voor cello en piano) en de leer van de 'niet-ontaarde isomorfe akkoordstelsels'. Later werden deze esoterische benaderingen meer en meer vervangen door een praktische, op de gevoelsoverdracht gefocusseerde conceptie.

7. Carl Verbraeken - Organisator, Mecenas, Bestuurder

Carl Verbraeken was in 1988 medestichter van de kunstkring 'Musicarte' te Wezembeek-Oppem, die er een tiental jaren met het strijkorkest 'Arioso' o.l.v. Monique Laperre de meest diverse concerten organiseerde. Hij organiseerde tussen 1988 en 1998 jaarlijks een cyclus van meerdere zangrecitals per jaar, uitsluitend gewijd aan het Nederlandstalig kunstlied. Dit was een periode waarin dit genre in een toestand van totale verdrukking en miskennis verzeild was gekomen. Een tiental vocale kunstenaars hebben in deze periode door hieraan hun medewerking te verlenen bijgedragen tot de broodnodige afbouw van de misplaatste vooroordelen tegenover het zingen in het Nederlands in het algemeen en de Nederlandstalige zangcultuur in het bijzonder. Dit initiatief heeft anderen, zoals het Algemeen Nederlands Zangverbond, waarin hij in die periode deel uitmaakte van de stuurgroep Antwerpen, er toe aangezet nieuwe muziekgaven van Nederlandstalige kunstlieders te ondernemen. Het heeft er ook toe bijgedragen dat er opnieuw belangstelling kwam voor de werken van vele honderden vergeten maar waardevolle Vlaamse componisten, waarvan het werk sedertdien in een tweetal nieuwe encyclopedieën voor de eerste maal gedocumenteerd werd.

Carl Verbraeken is vennoot van SABAM, en lid van de Raad van Beheer van concertvereniging 'Muziek in Vogelzang' die het Groot Orgel van Vogelzang met 4 manuaalklavieren beheert. Hij werd in 2010 voorzitter van de Unie van Belgische Componisten in opvolging van Jacques Leduc.

Carl Verbraeken was sedert 1987 ondervoorzitter van de onder impuls van Janpieter Biesemans gestichte Werkgroep KunstOnderwijs (WKO) en daarna medestichter van de directeursvereniging VerDi, eerst eveneens in de hoedanigheid van ondervoorzitter en thans Brussels Gewestverantwoordelijke. Deze periode werd vooral gekenmerkt door een constante strijd voor een rechtvaardige leefbaarheid van de Nederlandstalige Brusselse muziekacademies.

Carl Verbraeken was vele jaren jurylid van de compositiewedstrijd “Floris Juvenutis” o.l.v. André Debusschere te Gent en van de door de WKO te Anderlecht georganiseerde Jong-Tenuto-wedstrijd.. Hij was ook lid van de beheerraad van Yotam, de vereniging voor steun aan Jonge Talentvolle Musici. Samen met zijn Brusselse collega’s-academiedirecteur was hij vanaf de aanvang in 2000 betrokken bij de zogenaamde BrusselProms, waarin alle kinderen uit het Brussels DKO de gelegenheid krijgen in het Paleis voor Schone Kunsten te zingen en te musiceren.

Binnen de directeursvereniging van het Deeltijds Kunstonderwijs VerDi is hij een drijvende kracht achter de compositiewedstrijd “Verdi-Keurmerk” die elk jaar een nieuwe compositie ten behoeve van het repertorium van het Deeltijds kunstonderwijs bekroont. Hij stichtte ook de trofee “Jonge componist van het jaar”, voor het eerst uitgereikt te Brussel in 2006. Carl Verbraeken realiseerde meer dan 6000 gekwantiseerde MIDI-opnamen van courante en minder courante pianomuziek met een beduidende vertegenwoordiging van Clementi, Godowsky, Liszt, Mendelssohn, Schumann, Scriabin, Tausig, en van Beethoven en van talrijke werken van Vlaamse componisten die op die wijze voor de eerste maal akoestisch gerealiseerd werden. In een aantal bibliotheken (Muziekcentrum Vlaanderen, Albertina, KVMCA, Matrix) vindt men een vrij gedetailleerd overzicht van zijn werken. Hij is levenslang lid van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging, lid van o.m. de ‘International Electric and Electronic Engineers’ IEEE, de ‘International Society of Contemporary Music, de ComponistenArchipel Vlaanderen, de Raad Van Beheer van ‘Koor en Stem’-Antwerpen, en de Vereniging van Vlaamse Academics.

Tussen zijn 16e en 28e levensjaar (tussen de ‘Kleine ballade in fis’ en de ‘Wals in Des’ voor piano) schreef Carl Verbraeken helemaal niets. Tussen zijn 47- en 52-jarige leeftijd daarentegen schreef hij meer dan 300 werken, hetgeen mogelijk gemaakt werd door een constant streven naar verbetering van de efficiëntie van het technisch productieproces van de compositie vanaf de inspiratie als gevoelsconcept tot aan de uitvoering in levende of elektronische vorm bij de toehoorder. Carl Verbraeken heeft weinig uitgegeven via klassieke uitgevers, maar alle werken zijn beschikbaar in het digitale *.pdf-formaat en kunnen via een internetsite of via een bibliotheek aangevraagd worden. Van een vierhonderdtal stukken zijn er synthetische opnamen beschikbaar in wav-, mp3-, wma- of wmv-formaat.